

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

Об'єднання учасників фінансового
ринку

вул. Івана Мазепи, 10, оф. 211,
м. Київ, 01010, Україна

e-mail: napfa@ukr.net

Народний депутат України
Василевська-Смаглюк Ольга
Михайлівна

Комітет Верховної Ради України з
питань фінансів, податкової та
митної політики

Національна комісія з цінних
паперів та фондового ринку

Про надання відповідей на звернення
щодо Закону України від 06.12.2019 №
361-IX

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув звернення Об'єднання учасників фінансового ринку від 28.07.2020 № 050/20 (далі – звернення), яке надійшло до Національного банку від народного депутата України Василевської-Смаглюк О. М. (лист від 07.08.2020 № 302д9/15-2020/130122), та повідомляє таке.

Насамперед слід звернути увагу на те, що Закон України від 06.12.2019 № 361-IX “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Рожкова Катерина Вікторівна
Сертифікат 3122842E6867E654040000001E03000040270000
Дійсний до: 11.06.2021 14:13:59

Національний банк України

25-0006/48549

від 07.09.2020 16:38:15

розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон) розроблено та прийнято на виконання:

1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) 4-ї програми макрофінансової допомоги ЄС;

3) Меморандумів про співпрацю між Україною та ЄС від 01.09.2016, від 02.03.2017 та від 05.12.2018.

Так, відповідно до статей 20, 127, 133, 385 Угоди про асоціацію та підрозділу G “Запобігання відмиванню грошей” доповнення XVII-2 до додатка XVII до розділу IV Угоди про асоціацію Законом імплементовані вимоги **Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму**, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради, а також скасовує Директиву 2005/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиву Комісії 2006/70/ЄС [далі – Директива (ЄС) 2015/849], та **Регламенту (ЄС) 2015/847 Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2015 року про інформацію, що супроводжує переказ коштів**, який скасовує Регламент (ЄС) № 1781/2006 [далі – Регламент (ЄС) 2015/847], а також окремі оновлені вимоги 40 рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі – FATF).

Також повідомляємо, що правова система ЄС (*acquis communautaire*) уключає також акти вторинного законодавства такі, як директиви, регламенти тощо. Директива запроваджується через національне законодавство і зобов’язує державу в певний строк ужити заходів, спрямованих на досягнення визначених у директиві цілей. У свою чергу, регламент є повністю обов’язковим та прямо застосовується в усіх державах-членах, тобто підлягає негайному виконанню як закон у всіх державах, на які поширюється його дія.

Стосовно першого блоку питань звернення

Відповідно до частини третьої статті 11 Закону належна перевірка проводиться, зокрема, в разі:

1) установа ділових відносин;

2) здійснення переказів (у тому числі міжнародних) без відкриття рахунку на суму, що дорівнює чи перевищує 30 тисяч гривень, або суму, еквівалентну зазначеній сумі, у тому числі в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, одиницях вартості, але є меншою за суму, передбачену в частині першій статті 20 цього Закону (*400 тисяч гривень*);

3) проведення разової фінансової операції без встановлення ділових відносин (кількох фінансових операцій, що можуть бути пов’язані між собою) на суму, що дорівнює або перевищує суму, визначену в частині першій статті 20 Закону.

Для здійснення суб’єктом первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) заходів належної перевірки слід розмежовувати фінансові операції

разового характеру та фінансові операції в межах установлених ділових відносин між СПФМ та клієнтом.

Відповідно до пункту 19 частини першої статті 1 Закону ділові відносини – відносини між клієнтом та суб'єктом первинного фінансового моніторингу, пов'язані з діловою, професійною чи комерційною діяльністю СПФМ, що виникли на підставі договору, у тому числі публічного, про надання (використання) фінансових або інших послуг, здійснення СПФМ іншої діяльності (далі – послуги) **та передбачають тривалість існування після їх встановлення**. Звертаємо увагу, що зазначене визначення терміна “ділові відносини” відповідає визначенню терміна “business relationship”, наведеному в пункті 13 статті 3 Директиви (ЄС) 2015/849.

З точки зору здійснення фінансового моніторингу під тривалістю ділових відносин слід розуміти певний період, протягом якого СПФМ у межах договору, у тому числі публічного, надаються клієнту послуги. Водночас простежується періодичність/регулярність таких дій.

Крім того, ділові відносини можуть встановлюватися дистанційно (віддалено), у тому числі на підставі публічного договору (оферти), розміщеного на офіційному сайті СПФМ (наприклад, у разі отримання особою коштів у позику онлайн за допомогою інтернет-сервісу (незалежно від строку погашення такої позики).

Водночас звертаємо увагу, що проведення разової фінансової операції на підставі публічного договору (оферти), у тому числі розміщеного на офіційному сайті СПФМ, не передбачає тривалості існування і тому не є діловими відносинами відповідно до Закону.

Водночас відповідно до міжнародного стандарту FATF 16 перекази коштів становлять окрему категорію фінансових операцій, щодо якої встановлені певні вимоги стосовно здійснення заходів належної перевірки платника та отримувача, а також супроводження переказу обов'язковими даними про їх учасників. Відповідні вимоги щодо переказів коштів визначені в статтях 11, 14 Закону.

Отже, у разі звернення фізичної особи з метою проведення за допомогою інтернет-сервісу фінансової установи переказу коштів з однієї платіжної картки на іншу платіжну картку (далі – р2р-переказ) або поповнення платіжної картки через програмно-технічний комплекс самообслуговування такі операції необхідно розглядати не в контексті встановлення/невстановлення ділових відносин, а в контексті здійснення переказу коштів із проведенням відповідних заходів, передбачених Законом. Також відповідно до Закону здійснення заходів належної перевірки в разі здійснення переказів без відкриття рахунку на суму, що дорівнює чи перевищує 30 тисяч гривень, або суму, еквівалентну зазначеній сумі, у тому числі в іноземній валюті, банківських металах, інших активах, одиницях вартості, але є меншою за суму, передбачену в частині першій статті 20 Закону (400 тисяч гривень).

З метою розвитку дистанційного обслуговування клієнтів у додатку 2 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (далі –

Положення № 107), визначено альтернативні моделі віддаленої верифікації (наприклад, за допомогою Системи BankID НБУ або шляхом отримання електронної копії ідентифікаційного документа).

Також слід зазначити, що Рекомендація 10 “Належна перевірка клієнтів” FATF вимагає від СПФМ приділяти підвищену увагу клієнтам, які отримують послуги дистанційно, і враховувати це як фактор ризику. Крім того, відповідно до Рекомендації 15 “Нові технології” FATF СПФМ повинні здійснювати оцінку ризиків запровадження нових продуктів, послуг, практики або технологій та вживати належних заходів щодо управління ризиками, пов’язаними із запровадженням таких технологій.

Ураховуючи вищенаведене, слід зазначити, що прийняття Закону сприяло створенню умов для розвитку прогресивних технологій у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, у тому числі щодо застосування СПФМ каналів дистанційного встановлення ділових відносин з клієнтами.

Стосовно другого блоку питань звернення

Слід зауважити, що частину п’яту статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849, про яку йдеться у зверненні (фінансові операції до 1000 євро), необхідно розглядати в контексті частини третьої статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849.

Так, у частині третій статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849 встановлено право держави визначити **категорії осіб, які здійснюють фінансову діяльність нерегулярно або в дуже обмеженому обсязі та за наявності незначного ризику відмивання коштів або фінансування тероризму**, на яких не поширюються вимоги Директиви (ЄС) 2015/849 **за умови одночасного дотримання шести критеріїв**.

Наведений у зверненні пороговий рівень у сумі 1000 євро стосується лише одного із шести встановлених у статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849 критеріїв виключення осіб із числа СПФМ. У частині п’ятій статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849 викладені підходи до визначення критерію b “фінансова діяльність з обмеженнями щодо проведення трансакцій”. Цей критерій передбачає встановлення державою нормативного обмеження для проведення разової операції, що має бути досить низьким (не вище 1000 євро), щоб забезпечувати непрактичність і неефективність відповідних операцій для відмивання коштів.

Звертаємо увагу, що в частині третій статті 2 Директиви (ЄС) 2015/849 також установлено, що **зазначене виключення не застосовується до установ, які здійснюють переказ коштів**.

Щодо електронних грошей зазначаємо таке.

Слід зазначити, що в статті 12 Директиви (ЄС) 2015/849 визначено право держави запровадити на законодавчому рівні виняток щодо застосування СПФМ певних заходів належної перевірки стосовно власників електронних гаманців за

умови встановлення державою низького ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (далі – ВК), та фінансування тероризму (далі – ФТ) (далі – ризики ВК/ФТ) щодо операцій з використанням електронних грошей та застосування СПФМ додаткових заходів для мінімізації ризиків ВК/ФТ.

Водночас відповідно до Директиви (ЄС) 2015/849 встановлення рівня ризику певних операцій/секторів має бути задокументовано державою у звіті про проведення національної оцінки ризику [стаття 7 Директиви (ЄС) 2015/849].

Проведення національної оцінки ризиків передбачено в статті 27 Закону.

В Україні Звіт про проведення чергової (другої) Національної оцінки ризиків у сфері ВК/ФТ (далі – НОР) представлений у грудні 2019 року та охоплює період 2017–2019 років (доступ за посиланням: <https://finmonitoring.in.ua/NRA2019.pdf>).

Звертаємо увагу, що за результатами НОР електронні гроші належать до категорії високоризикових фінансових продуктів для цілей ФТ та середнього ризику для цілей ВК.

Ураховуючи практику проведення платежів із використанням електронних грошей, слід зазначити, що з метою обліку, зберігання та проведення операцій з електронними грошима СПФМ відкривають клієнтам електронні гаманці, які за своєю економічною суттю аналогічні до банківських рахунків і передбачають тривалість відносин.

Відповідно вважаємо, що вимоги статті 11 Закону щодо здійснення належної перевірки клієнта, зокрема щодо проведення ідентифікації та верифікації, повинні застосовуватися в разі встановлення ділових відносин шляхом відкриття електронних гаманців за ініціативою клієнта (користувача).

Разом з цим повідомляємо, що Національний банк опрацьовує проєкт унесення змін до Положення про електронні гроші в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04.11.2010 № 481, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.12.2010 за № 1336/18631, якими, зокрема пропонується встановити випадки, за яких емітент електронних грошей може не здійснювати належної перевірки користувача – фізичної особи в разі застосування достатніх заходів щодо виявлення незвичних або підозрілих операцій та, якщо немає ознак пов'язаності такої фінансової операції з іншими операціями, у тому числі щодо здійснення операцій з використанням електронного технічного/транзитного гаманця.

Окремо слід зазначити, що пункт 35 Преамбули Директиви (ЄС) 2015/849, про який також йдеться у зверненні, стосується інструмента покладання – права СПФМ покладатися (використовувати) на результати належної перевірки клієнта, здійсненої третьою стороною, та деталізований у статтях 25–29 Директиви (ЄС) 2015/849.

Відповідне право СПФМ на використання інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третьої сторони, також визначене в частині

сімнадцятій статті 11 Закону. У свою чергу, порядок використання установою інструмента покладання врегульовано в додатку 10 до Положення № 107.

Стосовно третього блоку питань звернення

Інформуємо, що **вимога щодо супроводження переказу коштів інформацією про платника та отримувача міститься у Регламенті (ЄС) 2015/847**, який, як зазначено вище, Україна також зобов'язалась імплементувати відповідно до Угоди про асоціацію. Посилання на Регламент (ЄС) 2015/847 міститься також у пункті В статті 11 Директиви (ЄС) 2015/849 щодо визначення терміна “переказ коштів”.

Відтак, у статті 14 Закону викладено норми, що відповідають положенням Регламенту (ЄС) 2015/847 та Рекомендації 16 “Грошові перекази” FATF (далі – Рекомендація 16).

Так, відповідно до Рекомендації 16 країни повинні забезпечити, щоб **фінансові установи одержували необхідну та чітку інформацію про відправника та необхідну інформацію про отримувача грошових переказів та пов'язаних повідомлень і щоб така інформація супроводжувала грошовий переказ або пов'язане повідомлення протягом усіх етапів здійснення платежу**. Країни повинні забезпечити, щоб фінансові установи здійснювали моніторинг грошових переказів з метою виявлення переказів, які не супроводжуються повною необхідною інформацією стосовно відправника коштів та/або отримувача, та вживали відповідних заходів.

Пункти 5, 6, 7 Пояснювальної записки (Interpretive note) до Рекомендації 16 (далі – Пояснювальна записка) містять деталізовані вимоги до переліку інформації про платника (*originator*) та отримувача (*beneficiary*) переказу коштів, якою має супроводжуватися переказ коштів, причому вимоги до переказів на суму, нижчу певного порогового рівня (наприклад, одна тисяча євро/доларів США), та до кваліфікованих переказів, що перевищують відповідний пороговий рівень, відрізняються.

У пункті 9 Пояснювальної записки визначено, що **перекази коштів у межах держави повинні супроводжуватися номером рахунку платника та отримувача** за умови, що інша інформація про учасників переказу коштів може бути надана фінансовою установою на запит. Відповідно до пункту 5 Пояснювальної записки щодо транскордонних грошових переказів, які не перевищують встановленого національним законодавством мінімального порогового рівня (наприклад, одна тисяча євро/доларів США), передбачено такі спрощені вимоги до інформації: (i) ім'я платника; (ii) ім'я отримувача та (iii) номер рахунку чи унікальний номер операції. У пункті 6 Пояснювальної записки визначено загальні вимоги до переказів коштів, що перевищують відповідний мінімальний пороговий рівень.

У свою чергу, у Регламенті (ЄС) 2015/847 містяться аналогічні вимоги до супроводження переказу коштів інформацією про платника (*payer*) та отримувача (*payee*).

Так, спрощені вимоги до супроводження переказів коштів у межах Європейського Союзу, визначені в статті 5 Регламенту (ЄС) 2015/847, передбачають, що перекази коштів на суму до однієї тисячі євро та, якщо немає ознак пов'язаності такого переказу з іншими операціями, що в сумі перевищують одну тисячу євро, повинні супроводжуватися номером рахунку/платіжного засобу (payment account number) платника та отримувача. Також у статті 6 Регламенту (ЄС) 2015/847 передбачені спрощені вимоги до переказів коштів за межі Європейського Союзу на суму до однієї тисячі євро (якщо немає ознак пов'язаності такого переказу з іншими операціями, що в сумі перевищують одну тисячу євро).

Загальні вимоги відповідно до статті 4 Регламенту (ЄС) 2015/847 стосуються всіх інших переказів коштів (тобто переказів у межах держави та транскордонних переказів на суму, що дорівнює або перевищує одну тисячу євро) і вимагають наявності деталізованої інформації про платника та отримувача.

У статтях 7, 8 Регламенту (ЄС) 2015/847 також визначено порядок здійснення фінансовими установами моніторингу переказів коштів та вжиття заходів на основі ризик-орієнтованого підходу в разі виявлення переказів, що не містять необхідної інформації.

Таким чином, відповідно до Рекомендації 16 та Регламенту (ЄС) 2015/847 **фінансові установи в інших державах (financial institutions/obliged entities)** виконують функції СПФМ та **зобов'язані супроводжувати транскордонні перекази інформацією про платника та отримувача, аналогічною до тієї, що визначена в статті 14 Закону**.

Тобто, вимоги статті 14 Закону жодним чином не суперечать положенням Регламенту (ЄС) 2015/847.

Також щодо одночасного виконання вимог Стандарту безпеки даних індустрії платіжних карток (далі – PCI DSS) та Закону зазначаємо, що передавання повного номера електронного платіжного засобу (далі – ЕПЗ) (платіжної картки) відповідає вимогам нормативних актів ЄС, зокрема Регламенту (ЄС) 2015/847. Крім того, PCI DSS не містить заборони на передавання номера електронного платіжного засобу (PAN).

Згідно з технологічними стандартами міжнародних платіжних систем та Національної платіжної системи “ПРОСТІР Р2Р-” переказ складається з двох частин – Р2Р-Debit та Р2Р-Credit і супроводжується номерами ЕПЗ платника та отримувача, які є ключовою інформацією в такому переказі. У разі недотримання технічного стандарту Р2Р- переказ не може бути здійснено технічно.

Слід зазначити, що платіжні організації платіжних систем та їх учасники (банки та небанківські установи) відповідно до законодавства України можуть укладати договори з операторами послуг платіжної інфраструктури (далі – оператори) з метою здійснення останніми операційних, інформаційних та інших технологічних функцій щодо переказу коштів (термін “оператор послуг платіжної інфраструктури” ужито в значенні, наведеному в пункті 1.20¹ статті 1 Закону України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні”). Супроводження

переказів інформацією та зберігання відповідної інформації щодо таких переказів також може бути забезпечено СПФМ на умовах аутсорсингу шляхом залучення оператора (процесинговий центр), який забезпечує здійснення операцій з використанням ЕПЗ. У такому разі СПФМ зобов'язаний встановити вимоги до здійснення переказу коштів таким чином, щоб забезпечити супроводження переказу коштів даними про платника та отримувача відповідно до вимог статті 14 Закону, а також забезпечити контроль за виконанням оператором цих вимог.

Разом з цим з урахуванням положень частини другої статті 6 Закону оператори (у тому числі процесингові центри) не є СПФМ. Таким чином, відповідальність за супроводження переказу коштів необхідною інформацією про платника/отримувача відповідно до Закону покладається на СПФМ, який надає послуги платнику.

Окремо щодо правових підстав доступу працівників Національного банку до інформації про операції та клієнтів СПФМ слід зазначити, що відповідно до пункту 15 частини другої статті 8 Закону СПФМ зобов'язаний своєчасно та в повному обсязі надавати (оформлювати, засвідчувати) у порядку, встановленому відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу (далі – СДФМ), що відповідно до цього Закону виконує функції державного регулювання і нагляду за СПФМ, на запит цього СДФМ достовірну інформацію та/або документи (висновки, рішення тощо), копії документів або витяги з документів, що стосуються виконання СПФМ вимог законодавства у сфері запобігання та протидії та необхідні СДФМ для здійснення ним нагляду у сфері запобігання та протидії, у тому числі для перевірки фактів порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, здійснення контролю за виконанням суб'єктами первинного фінансового моніторингу рішень суб'єктів державного фінансового моніторингу про застосування заходів впливу, письмових вимог.

Водночас відповідно до абзацу першого частини другої статті 16 Закону надання інформації СПФМ спеціально уповноваженому органу, суб'єкту державного фінансового моніторингу в установленому законодавством порядку не є порушенням порядку розкриття інформації з обмеженим доступом. Аналогічне право Національного банку на отримання інформації від піднаглядних суб'єктів визначене й у частині першій статті 57 Закону України “Про Національний банк України”.

Стосовно четвертого блоку питань звернення

Слід зазначити, що відповідно до Рекомендації 35 “Санкції” FATF держави повинні передбачити ефективні, пропорційні та переконливі (стримуючі) санкції/заходи впливу за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії.

Аналогічне положення містить також частина перша статті 58 Директиви (ЄС) 2015/849.

Крім того, у частині другій статті 58 Директиви (ЄС) 2015/849 встановлено, що держави визначають правила щодо адміністративних санкцій та заходів впливу на рівні національного законодавства.

У частині першій статті 3 Закону визначено невідворотність покарання та переконливість і пропорційність заходів впливу за порушення законодавства у сфері запобігання та протидії одним із принципів запобігання та протидії. У частині сьомій статті 32 Закону визначено перелік обставин вчиненого порушення, що враховуються СДФМ під час визначення заходу впливу та/або розміру штрафу, серед яких характер і тривалість порушення, повторність вчинення, фінансовий стан СПФМ.

Зазначений принцип закріплено також у пункті 7 розділу I Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 106 (далі – Положення № 106), відповідно до якого заходи впливу, що застосовуються Національним банком до установ¹, мають бути адекватними конкретним порушенням, які ними були допущені

Градація видів порушень та максимального розміру штрафів передбачена в частині п'ятій статті 32 Закону відповідно до принципу переконливості та пропорційності.

Стосовно максимального розміру штрафу, встановленого в пункті 1 частини шостої статті 32 Закону, зазначаємо, що викладений підхід відповідає частині третій статті 59 Директиви (ЄС) 2015/849, де максимальний розмір штрафу для СПФМ, що є фінансовими установами, визначений на рівні 10% від обороту або, як мінімум, п'яти мільйонів євро.

Окремо слід звернути увагу на процедуру застосування Національним банком заходів впливу.

Відповідно до пункту 4 розділу I Положення № 106 рішення про застосування до установ заходів впливу приймає Правління Національного банку (далі – Правління) або колегіальний орган, який створений відповідно до статті 15 Закону України “Про Національний банк України” та якому Правлінням делеговані окремі повноваження щодо регулювання та нагляду (далі – Комітет). Згідно з пунктом 11 Положення № 106 Національний банк має право запросити (за пропозицією Національного банку або за письмовим клопотанням установи) представника/представників установи на засідання Комітету.

¹ страховиків (перестраховиків), страхових (перестрахових) брокерів, кредитні спілки, ломбарди та інші фінансові установи (крім фінансових установ та інших юридичних осіб, щодо яких державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії здійснюються іншими суб'єктами державного фінансового моніторингу); платіжні організації, учасників чи членів платіжних систем, які надають фінансові послуги на підставі відповідних ліцензій чи реєстраційних документів; операторів поштового зв'язку; інші установи, які надають послуги з переказу коштів та здійснення валютних операцій; філії або представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які надають фінансові послуги на території України, інших юридичних осіб, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але надають окремі фінансові послуги

Аналогічний підхід у Національному банку на сьогодні діє і щодо банків: усі рішення щодо застосування/незастосування заходів впливу до банків приймаються колегіальним органом – Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем (далі – Комітет).

Так, Департамент фінансового моніторингу вносить на засідання відповідного Комітету пропозиції (погоджені членом Правління Національного банку – куратором) щодо застосування/незастосування до банку заходів впливу, зокрема щодо розміру штрафу, разом із його розрахунком. Перед унесенням на розгляд Комітету проекти рішень щодо застосування заходів впливу також погоджуються з Юридичним департаментом (у тому числі щодо кваліфікації порушення). Обов'язковим під час розгляду питання про накладення штрафу є висновок Департаменту банківського нагляду щодо впливу розміру штрафу на фінансовий стан банку.

Водночас жодний окремих структурний підрозділ Національного банку, зокрема Департамент фінансового моніторингу, не наділений повноваженнями приймати рішення про застосування заходів впливу.

Також у межах проведення перевірок Національного банку передбачена можливість проведення зустрічей з керівництвом, представниками установи, на яких обговорюються питання щодо пояснень, обґрунтованих заперечень установи щодо обставин, фактів, порушень, виявлених під час здійснення перевірки (відповідно до пунктів 4, 5 розділу I Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30.06.2020 № 90). Таке проведення зустрічей запроваджено з 2019 року для банків.

З метою прозорості щодо застосування заходів впливу відповідно до пункту 14 розділу I Положення № 106 Національний банк оприлюднює на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку інформацію про застосовані ним протягом місяця до установ заходи впливу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії (*починаючи з грудня 2017 року така інформація публікується щодо заходів впливу, застосованих до банків, і містить найменування банку, застосовані до нього заходи впливу та короткий опис порушень, за які такі заходи впливу були застосовані*).

Також слід зауважити, що результати діяльності Національного банку, у тому числі у сфері нагляду, позитивно оцінені міжнародними експертами під час останньої оцінки Комітету MONEYVAL, проведеної в 2017 році.

Крім того, Комітет MONEYVAL у своєму новому звіті (оприлюдненому 28.08.2020) відзначив зусилля України щодо вдосконалення заходів протидії відмиванню грошей та протидії фінансуванню тероризму з моменту прийняття звіту про взаємну оцінку (MER) у грудні 2017 року. Зокрема відзначив прогрес України в посиленні санкцій відносно фінансових установ та інших суб'єктів за

недотримання законодавства про протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Також запевняємо, що Національний банк з розумінням ставиться до того, що установам потрібно більше часу для приведення у відповідність до законодавства внутрішніх документів та налаштування відповідних процедур. Під час здійснення нагляду, розглядаючи питання щодо застосування заходів впливу за порушення вимог Закону, Національний банк враховуватиме наявність відповідного перехідного періоду та здійснюватиме адекватні й виважені дії. Такий підхід узгоджений Національним банком з іншими державними органами та підтримується ними.

Перший заступник Голови

Катерина РОЖКОВА

Ірина Притискач
iryna.prytyskach@bank.gov.ua